

Béts.

Egy kellemetes Magyar Nimfát vólt szerentsénk az el múlt Vasárnap Gr. *Teleki* Mária Kisasszoyban, a' Vitze Kantzellarius ó Excellentiája Leányában, gyönyörködve szemlélni. Előlről fel vólt az említett Gróf Kisasszonymnak haja sodorva; hátúlról pedig haj töre tsinálva, 's arany bogláros gyöngyös Pártával, és gyémántos Koszperddel (Tüdzövel) ékesítve; Nyakán, brilliántos Nyakszorító tündöklött; Vállait és Mellyét arannyal ki varrott Keszkenő fedte. Derékát arany lántz-övvel kerített Pozsoyi Váll szorította, 's a' t. — Párját tiszteltük a' leírt Magyar Nimfának, F. M. L. Gr. *Vartensleben* Úr Kisasszonyában. — Ezeknek mind kertőjöknek úgy illik a' díszes Magyar Öltözet, hogy valóban sokat el vesztenének természeti szépségekből: ha némelly Magyar Dámák' példájokat akarnák követni, kik már is bé töltek Nemzeti Ruhájokkal, 's azt Idegennel fel tserélték. Hirtelen Változás!

A' F. Magyar Kantzellariánál Titoknoki Tifztségre méltóztatott közelébb maga jeles érdemeire nézve Mél. Gróf *Kohári* Ferentz Úr, ez, a' Magyar Litteraturának nagy Kedvellője, 's példás Pártfogója: kinek hosszú életet, és sok Követőket kér az Égtől, valaki Hazája' virágzását óhajtja.

A a a

Az

Az említett Ifjú Gróf Úrral egyyenlő
Tiroknoki rangra lépett Báró *Podmanitzky*
Úr is.

Magyar Ország.

Ezen Hónapnak 10-dikén fogják az
Ország Gyűlésére minden felől fel gyüle-
kezett Rendek a' *Jöjj el Szent Lélek Úr*
Istent el énekelni. — Méltó bizonyyára,
hogy minden, valaki Hazafinak nevezi ma-
gát, egyesítse buzgó Könyörgését a' Ren-
dekével. Mert vajmi nagy Szükség van ott
a' Tudománynak, Böltséfének 's az áldott
Eggyesfének Lelkére; a' hol egy, maga
kárán fokar tanulhatott Nemzet' boldogságá-
nak romolhatatlan fundamentomira való állí-
tása forog Kérdésben. Magán áll az Ország
Gyűlésén minden; a' mint épít, úgy veszi
mind a' mostani nyom, mind a' maradék,
hasznát. — Bártsak az ellenkezésnek lelke
bé ne férkezhetne ebbe a' Gyülekezetbe:
melly valóban meg is lehet, ha igazán akarja
ki ki érteni, miben áll a' Közjó, 's azt he-
lyes Lelke esmérere szerént elő mozdítani
törekedik; nem úgy, mint a' Frantzia Gyű-
lésben, a' hol egy rész, melly tovább is
határ nélkül kívánna a' Királyi Haralom' ár-
nyékában uralkodni, úgy tör a' jól gondol-
kodó's a' Nép szabadságán dolgozó nagyobb
részre, mint halálos ellenségére; 's hogy
fel

fel forgathassa mind azt, a' mit ez eddig
hasznossan, 's nagy munkával épített: —

— — — — —
— — — — —
— — — — —

— — a' *Montaubáni* Püspök, — arra
vette a' Vallás' színe alatt, lakó Városá' böl-
dogyalan Polgárit, hogy azok a' Klastromok
eránt tett Végzését a' Nemzet Gyűlésének
végre hajtani ne engedjék; a' minthogy
meg is öltekn egynehány Polgár Katona Tíz-
teket, 's el ragattarván a' vak buzgóságtól,
a' Protestansok ellen egész új Bertalan éjt-
szakáját kezdettek, a' mellynek emlékezerét
minden emberi érzésű Frantzia szerette vol-
na már régen Hazája' Kronikáiból ki tör-
leni.

Egy magát Barátunknak nevezett, de
nevét Levele alá fel nem tett Hazafi ezeket
írta hozzánk közelébb, a' *Füredi* Savanyú-
Víz mellől:

„Egy külső Országban lakozó Barátom-
nak Levelét vévén, kívántam annak némelly
Tördelékjeit veletek 's álrakatok a' Hazával is
közleni: hadd lássák a' Hazafiak, hogy a'
kibe egyszer igaz Magyar Vér szorúlt; an-
nak szíve még az idegen Ég alatt is magya-
rül érez. Így következnek a' Levél' szavai:
„Valaminthogy' az Idegenek között is édes-
deden jut mindenkori elzembe az a' böl dog

A a a a

Föld,

788

Föld, mellyen Világra hozott az Anyám: úgy örömmel értettem Leveledből, hervadozó állapotra jutott Hazámnak szemlátomást való újjúlását. Hár ugyan csak keresztül hathatott hívfégek 's igaz ügyetek, a' fondorló Hízelnedők' Fellegein szintén a' Thronus eleibe? — Mit fognak most tselekedni, kiknek Haza rontó fortéllyaik, a' vissza tért Koronának fénnyénel világosságra hozatratnak. Taníthatnak, Barátom! esetitek, hogy a' jövő Ország Gyűlésén olly Törvényeket szabjatok, mellyek az ezután meg történhető gonoszoknak ideje korán elejét vehessék. — Szeméremmel 's belső meg illérodéssal olvastam némelly Újságokban, hogy *Német Szomszédaitoktól* sizer felett idegenkedtek, 's a' *Magyar Nemes Vérrel* ellenkező némelly alatsonyfágokra vetemedtek! Nem hitethettem el ugyan magammal, hogy azoknak csak százas részek is igaz lehetne, a' mellyeket olvastam; de ha nagy részént szemtelen költemények, és álnok rágalmazások is azok (minthogy a' virtusnak és a' szerentsének mindenkor akadnak gyűlölöi): ugyan csak igaz az is más részről, hogy *nem zörög a' levél, a' hol a' szél nem fú.* — Gondollyátok meg, hogy valamint az Anglusok hasznokra tudják fordítani, a' hozzájok seregülő Jövevényeket: szintén úgy fordíthatják a' Magyarok is a' Németeket. A' mi a' szívet illeti, tudni való dolog, hogy eleiről fogva többet ártott a' *Magyar a' Magyar-nak*, mintsem a' *Német*: mert, oh fájdalom! egy kis bérért, kész a' *Magyar* farkasává vál.

válni Polgár Társának; 's ő maga ásta eddig is főképpen Hazájának a' vermet. — Úgy e', hogy nem ezen az úton keresik a' Te Fiaid a' ditsőfféget? El hiszem: nem is olly Anyának emlíit szopták azok; 's koránt sem olly gyűlevész és bizontalan erköltsű Nevelőkre bíztad az ő gyengébb esztendeiknek kormányozását, hogy belőlök valaha olly félszeg Magyarok vályyanak, a' kik fe ruhával, fe nyelvvel, 's végre a' törökös Törvények' szentségével fe gondollyanak semmit. — Szoros köteleffégünk, a' reánk örökség szerént szállott Törvényeket, késő Unokáink' számára sérelem nélkül fenn tartani; hadd álljenek ők is azzal a' Jóval mi utánnunk, mellynek mi is ditső Eleink után részesei lettünk. De valamint ezt tellyesíteni szükség: úgy ellenben nem kell el múlatni hibás szokásaitoknak jobbítását. — Nem nemes szabadság az; hanem minden emberi érzés nélkül való durvaság, midőn a' Földes Úr arra hajtja a' Jobbágy-Affzonyt, hogy szoptassa kopó kölykeit, vagy midőn többre betsüli agarát, paripáját, mintsem Jobbágyát. — Nem együtt láttuk e' ezeket, ide 's amoda lett tavaszi rándulásunk' alkalmatosságával? Meg engedem ugyan, hogy miolta Hazám' kebelétől el szakadtam, 's kivált ez utóbbi időkben emberül tanúltak érezni Hazám'fiai is; de felelhettz e' azokról is, a' kiknek minden foglalatosságok a' kopókkal, lovakkal 's pipákkal való bánás? hol tanúlnának ezek igazán nemesen gondolkodni, midőn a' józan Könyv' olvasásnak, 's az okos és jó Embe-
rek-

rekkel való társalkodásnak édesflegét és hasznát meg sem ízelítették? — Még soká, vagy soha sem fog ottan a' kereskedés virágjában lenni, a' hol az ember csak a' kézzer várván hón' alá dugott kezekkel nézi a' külső Nemzetek' törekedéseit; és ellenben ki kell ott halni a' jó szántás', vetés' 's egyéb gazdafágnak, a' hol az Uraság szíjja zsirját 's kövérét Jobbágya' veréjtékének, és még sem bánik vele Aryai módon; sőt, hogy semmi is vissza ne folyhasson abból a' közfögre: külső Országokra vizzik sokan, 's ott olly tárgyakra tékozolylyák, mellyeket említeni is átallok. — Olly elevenen rajzoltad le Nemzeti öltözeteteknek mintegy számkivetéséből lett vissza hozásán való örömodot, hogy az, bennem is különös indulatokat gerjesztett. — Hidd el, szörnyű képtelenség is vólt az — Nemzetét így meg tsúfítani; Magyar vérét meg tagadni; és általlyában abba a' köntösbe öltözni, mellyet (ha jól emlékezem) valaha büntetésképpen kellett némellyeknek hordozni. — Írod ugyan, hogy mostan olly fényességgel készülnek a' Nemzeti Ruhák, hogy azok a' Nézők' szemeit szintén meg igezik, hogy vissza se tekinthessenek azon kormos időre, mellyben a' Magyarok a' majmok' útját üzték. Én pedig azt mondom, hogy soha sem helyes, a' közép pontról mellze távozni, és egyik szélső végtől a' másikra vetemedni; ugyan is nem fogja e' magát ez úttal sok agyon vérzeni? vagy legalább nem fogják e' az Unokák egykor a' szükfögecséjében, a' mit most Anyaik a' szükfögecséjében

fégtelen pompával el bujálkodnak? —
 Miért nem vagytok olly bő' kezűek, midőn
 a' Közjóra kellene valamitskét fordítani? —
 Írod, hogy százanként, ezerenként adják ki
 Naggyaitok az aranyat, a' Korona' őrző
 Zászló-Allyaknak fel állítására, 's hol van
 az az érdemes Tudós nállatok, a' ki azoknak
 adakozását tapasztalta volna? — (Nem tudja
 még a' Barátom, hogy távol lététől fogva születtek
 már Hazánknak olly igaz Fijai, a' kik tudják, 's
 akarják is juralmaztatni a' Hazai Nyslv' művelésében
 Dolgozókat. — Ezek, a' Törvételek Közlöjének szavai)
 — Igen üldözéseket szenvedtek mind ekkoráig,
 valakik haldokló Nyelvünket temető
 sírjának széléről vissza akarták hozni; de —
 áldott legyen még a' sírban is azoknak a'
 Haza' Szeretőknek tiszteletre méltó hamvok,
 a' kik eddig is támogatták a' Hazai Nyelvet;
 most pedig közönséges bölcsen munkál-
 kodnak. Jól által látják ezek, mit vesztett
 eddig is a' Haza, Nyelvének meg vetésével.
 — Ha illy nyomos dologban ezenrúl is annyi
 gondatlanfággal lennétek, mint eddig: örö-
 kös gyalázatorokra fogna minden külső Nem-
 zetek előtt válni; valamint hogy a' késő
 Maradék is, melly közönségesen az előtte
 Elteknek tselekedeteit szoros ráhára vony-
 nya, és kéméletlenül meg szokta itélni:
 még hideg hamvaira is átkot fog szórni a'
 mostani nyomnak, ha oktalan meg hasonlása
 miatt el mulatja, a' Haza' boldogságát inga-
 dozatlan talpra állítani — most, a' midőn
 leg jobb módja van abban; olly módja,
 mellyet ha ki bortsát kezéből, nem méltó,
 hogy

hogy azt a' *Kánahánt* lakja, mellyet Nagy Elei nemes véreknek ontásával szerzertek; nem méltó, hogy reá valaha kegyelmes szemekkel tekintsen az Eg."

N. *Beregh Vármegyének*, Ápr. 27-dikén tartatott székújító Gyűlésében választott Tisztjei ezek: Első Vitze Ispány: T. *Nagy-Lónyai Lónyay László* Úr. Második: T. *Illosvai Bornemisza György* Úr. Törvény-Bíró: *Bessenyoői Bessenyei György* Úr. — A' *Munkátsi* Járásban, Fő 's Albirák: *Jobszti György*, és *Detrich György* Urak; Esküttek azon Járásban: *Getsey György*, 's *Bornemisza János* Urak, és még egy. — A' *Felvidékiben*, Fő - 's Albirák: *Morvay Pál*, és *Dessőfi János* Urak. — A' *Kasszonyiban*, *Bornemisza Imre*, és *Gúthi Gábor* Urak. — A' *Tiszahátiban*, *Kajdy Lajos*, és *Gúthi Lajos* Urak. Közönl. Kasszatartó: *Maróthy György* Úr; különösök pedig: *Pap Péter*, *Getsey Miklós*, *Márkovits János*, és *Illosvay Ferentz* Urak; Fő - második és harmadik Notáriusok: *Takáts János*, *Tormásy Mihály*, és *Kis Mihály* Urak; Registrátor: *Rázsó* Úr.

N. *Somogy Vármegyé'* Táblája, az el múlt hón. 4-dikén tartatott székújító Gyűlésén, következő Úri Személlyekkel ültetett bé: Első Vitze Ispány: T. *Gál László* Úr; második: T. *Gál Kristof* Úr. — Notárius: T. *Hegedűs Ferentz* Úr; első és második V. Notáriusok: *Dóczy* és *Arvay* Jó.

József Urak. Közöns. Kaszfatartó: T. Sárközi István Ur; V. Kaszfatartók: Somogyi János, Nagy János, és Bonda Antal Urak; Főbirák: Szűts László, Illés Ferentz, Csapodi Gábor, Nedetzki Rudolf, és Gombai András Urak; Albirák: Sági, Vörös István, Kováts József, Gál János, Hankár, Vlasis, Tanyi és Gajdátzi Urak. Az Ország Gyűlésére T. Boronkai József, és T. Inkei Károly Urak választottak. — A' Vármegye, egy Kerülettel többre osztatott fel.

Oláh Ország.

Hrg. Coburnak Tudósítása szerént, Máj. 13-dikán dél tájban meg indult Gen. Kráý Ur, Udánál *) fekvő Táborából, Turnul Vára felé vizsgálódóba. Magával vitt az Erdélyi 2-dik Oláh Határ Reg.ból 1 Bataliont; 600 Lovasokat, és 5 ágyúkat. Menttében sehoh sem akadt ellenségre; hanem hogy délutáni 5 órakor a' Frits és Mogurelle hegyeire érkezett: ott látta, hogy valamelly mótáron lévő hidon állott az ellenségnek Strázsája, ki is meg sejtven Vitézeinket, leg ottan jelt adott a' Várbélieknek. Erre olly hirtelenséggel omlott ki a' Várból, két oldalról, rész szerént gyalog, rész szerént pedig ló háton a' Törökfég, hogy

*) Gen. Kráý Ur' Tábora az Ölt vizének két partján fekszik; Tiba és Uda nevezetű helyek mellett.

hogy Gen. Kráý Úr alig szedte még akkor
 rendbe a' Seregét. Az ellenség száma hir-
 telen többre nevedett ezernél. Egy ré-
 fze a' hidat kívánta el foglalni; a' más pedig
 jobb oldalról közelgető Szabadakarátúainkat
 rámadra meg. De mivel ezeknek leg ottan
 segítségére termettek a' Hufzárók, 's egy-
 néhány ágyú golyóbist is foganatosfan néki
 botsárgattak részünkről az ellenség' említett
 osztályának: tehát ez is az első osztályhoz
 vontá magát a' hidra, a' hol már é' szerént
 mind együtt állott az ellenség. De hogy
 Gen. Kráý Úr, Oberstlieut. Levatsits Úr-
 nak vitele alatt, ellene indított két Svadron
 Barkó Hufzárjait: mindjárt oda hagyták a'
 hidat a' Törökök; hogy pedig a' Gaga Had-
 nagy, és egy Arnauta Zászlótartó alatt lé-
 vő Szabadakarátúak tüzeffen nékik estek azok-
 nak oldalról. Had. Krajer Úr' vezérlése alatt:
 egészen vissza vonták magokat. Mihelyt
 látta Gen. Kráý Úr, hogy az ellenség vo-
 nódik vissza felé: parantsolta, hogy még
 több Hufzárók is indullyanak ellene, néhány
 Dragonyosokkal együtt, Kap. Veisz Úrnak
 kormányozása alatt; meg hagyván nékik,
 hogy oldalról csapjanak reá, 's ha lehet,
 szorítsák ki a' Várból. De mentől feleseb-
 ben vágta be közzé magokat Lovasaink,
 annál nagyobb siettséggel nyomúlt az vissza
 a' Vár felé; a' mellyből keménnyen ágyúz-
 tak ki a' miénkire, hogy velek a' kergerést
 el hagyassák; de az ágyúzásnak semmi fo-
 ganatja nem volt, úgy hogy a' mi Hufzár-
 jaink éppen nem rágítottak semmit is az
 el-

ellenfégen, 's egészen a' külső Városokig és a' Vár' Kapuja erányáig vagdalkoztak az ellenféggel. De minthogy az ellenfég' Lovassai nem a' Kapunak rohantak, hanem jobb és bal oldalra, a' Vár árkai körül lévő házakba 's kertekbe vették magokat; ennél fogva osztán bátran rúzelhetett a' Várból Vitézeinkre a' Török Gyalogság; azonban a' mi Gyalogjaink is bátor rendbe szedték magokat egy viz mosta árokban: ugyan csak a' fok motsárokon hirtelen keresztül nem verekedhettek: látta a' Generális Úr, hogy többre ez úttal nem mehet az ellenféggel, mint a' mire ment: azért is vissza menőt súvatott kergetésben lévő Katonáinak, 's egész Seregével együtt a' *Mogurelle* hegyére telepedett. A' Várból késő éjtzakáig ágyúztak minden felől; de a' mellynek, mondván, semmi foganatja nem volt. A' következő egész napon szüntelen szakadt az eső, 's rendkívül való módon fúrt a' szél; és ugyan erre való nézve semmi sem történhetett: mindazáltal ugyan csak két napokig maradt a' Tsara után Gen. *Kráy* Úr, az említett hegyen; de mivel tellyesféggel nem mutatta magát az ellenfég: harmadik napon fel kerekedett, 's Máj. 16-dikán, nap fel költe előtt vissza is érkezett *Udánál* fekvő Táborába. — Nagy maga hiúsággal jött volt szokása szerént az ellenfég Néptük ellen: de annál nagyobb lett annakutánna meg tsalattatott reményféggéből származott félelme. Nyeltzvart kszaboltrak le közzülé Bajnokaink; részünkről tsupán hár:

hárman estek el; úgymint: 2 a' *Barkó* Húszárjai, 1 a' Szabadakaratók közül; lovat négyet vesztettünk. Sebet kapott 10 emberünk, 's 8 lovunk. Sok száz darab mindenféle marhát hoztak el a' *Turnuli* külső Városokból Vitézeink; a' Duna mellyéki falukból pedig 4 napra való eleféget. — Magasztallya Gen. *Kráy* Úr közönfégeffen az ezen ütközterben jelen volt minden Katonáinak bátorságokat 's vitézségeket: de különösen is meg ditsér egynehány Közembereket a' *Barkó* Húszárjai, 's a' *Szavoja* Dragonyosfai közül. A' Tiszt Urak, kik magokat, a' Generális Úr' Vallástétele szerint, kiváltképpenváló módon meg különböztették, ezek: A' *Barkó* Húszárjai közül: Oberstlieut. *Levatsits*, Májor *Ötvös*, *Fischer*, és *Kerekes* Kapitány, *Lányi*, *Kriszár*, és *Kurthy* Főhadnagy Urak. A' *Leopold Toskána* Húszárjai közül: Májor *Szentkereszty*, 's *Immer* és *Gratze* Hadnagy Urak. A' *Szavoja* Dragonyosfai közül: *K. Veisz* Úr. — Ezüst érdem pénzre következők tettek magokat méltókká: A' *Barkó* Húszárjai közül: 1 Káprál, és 4 Közemberek; a' *Toskánaei* közül 1 Közember; a' *Szavoja* Dragonyosfai közül 2 Közemberek; és egy Káprál a' Híd tsináló Batalionból.

* * *

Maseykból az el múlt Hónapnak 23-dikán indult ki viadalra az egyesült Sereg, 's még

's még az nap *Bilsenbe* el is érkezett, honnan más nap rajtok akart a' *Lüttichien* rontani *Tongernben*. Kérttség kívül a' fog rajtok esni, a' mi a' *Belgyiom'* Amítóinak gyáva Seregeiken, mellyeknek jó nagy részét Máj. 18-dikán, kevés Emberünk lelkeffen meg abajgatta; Pünköst napján pedig öszveséggel meg szalasztotta öszörte kevesebb Népünk, 's a' mint van a' reménység, és már irják is némelleyek, egésszen öszve rontotta. De ha meg nem lett is ez akkor; alig ha meg nints eddig tsak ugyan: mert azt írta *Luxenburghól* az oda való Fő Kormányozó Generálisunk, *B. Bender*, (kit közelébb emelt Haditármesterségből Feldmarsallságra a' Király) hogy mihelyt el érkeznek Júniusnak 2-dikán a' *Wurmser*, 's 4-dikén az *Eszterházy* Húszárjai: leg ottan maga személlyében fogja Vitézeinket a' Pártosok ellen ki vinni. — Azért választották volt a' vak Belga Seregek éppen Pünköst napját, a' miéink' meg támadására; mivel azt hitette volt el velek a' Papság, hogy a' Szent Lélek egyenessen *Luxenburghan* fogja őket vezérelni. — Koránt sem úgy várták az Apostolok a' Szent Lelket, mint most a' Belgák!

YELEN-

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

A' múlt Előzető elein, 30 Aranyokat áldozott
völt fel egy jó Hazafi, a' Lélekről való Tudomány-
nak (Psychologia) Magyar Nyelven való ki dolgo-
zására, és ez a' közelébb le folyt Hónapra vala meg
határozva. Küldötték is fel egynehány Tudós Haza-
fiak szép Munkáikat a' ki szabott időre. Egyedül né-
melly szöllás formáinak meg határozása hátrállatja
még a' nyertes Tudós Úrnak ki hirdetését. Kellott
tudni illik azon, Nyelvünkre nézve, egészen új
Tárgy körül forgolódtaknak olly ki fejezéseket fel
venni 's meg állítani izükségesképpen, mellyek vagy
éppen nem hallattak még ez ideig; vagy leg alább
közönségesek nem voltak. Az efféle szökat tsupán
oda vetni nem lehet a' Hazának. Minden ahoz értő
Hazafinak Jussa van, ez vagy amaz ki mondásnak
meg fontolásához, Ugyan ezért szedettek ki a' fenn
említett Munkákból minden új szabású ki fejezések,
's közöltetnek általunk Hazánknek Tudósaival, hogy
eránttok való bölcs ítélet rételeket ki nyerhessé az
érdem pénzt fel tett Hazafi; a' mint hogy kéretnének
is minden értelmes Fijat Hazánknek, hogy értelmeiket
haszna vehetőképpen Írásba tenni, 's illy tzim alatt:
à Mr Mr de Görög à Vienne, auf der Freyung No
or. minél előbb fel küldeni méltóztassanak. Hazájok
boldogságát előző fáradtságok, a' ki nyomtatta-
randó Munkának egynehány Darabjaival fog jutal-
maztatni. Most im' e' következő szökat közöltük
a' meg határozás vagy jobbitás végett: *Allany Subje-*
ctum; Alva-járás Noctambulatio; Bets vélekedés E-
xistimatio; Dag Massa; Dobda, Ér verés Pulsus;
Gyóladó hig Phlogiston; Egyebes, Egyéb féle Di-

versus; Egyedes, Magános *Singularis*, *Individualis*; Egyetlen nyomat, Több nyomat *Superpondium*; Egyenlő nyomat, Eggyarányúság *Aequilibrium*; Eggy ügyű, Eggyes *Simplex*; Öszve rakott *Compositum*; Eggyügyűsitem, Eggyitem *Simplifico*; Elej *Elementum*; Elefztő műv *Animalis actio*; Elev érzékenység *Praesensio*; Elev ítélet, idetlen ítélet *Praejudicium*; Elmélkedő felleng éiz *Genie speculativum*; Elmény *Theoria*; Éppenséges *Absolutus*; Érték *Intellectus*; Érzékenyes *Sensitivus*; Érzékenység *Sensio doloris v. voluptatis*; Érzemény *Sensatio*; Érzemény felett való *Transcendentalis*; Érző műszer *Organon sensus*; Erőszakos *vehemens*; Esmeret; külfabása, formája *Forma Cognitiois*; Esz' hegy *Acumen*; Szem' hegy *Acies visus*; Eszmély *Conscientia sui*.

* * * * *

Küldjük a Magyar Papot Magyar Köntösben. — Ennek eredeti Rajzolatját F. és R. Urak' pennájok készíttette Győrben. — Mi, az említett Uraknak Hazafiúi kívánságokhoz képest, rézre metztettük; de koránt sem olly rzéllal, (melly nem volt a Győri érdemes Tudósoké is) mintha a' talpig őrö Papi Rendnek átallyában való le tételét kívánának sürgetni. — A' hosszú Köntös igen illik a' tiszteletet érdemlő Papi Rendnek méltóságához. Nem vétünk mindazáltal, úgy itéljük, vele semmit, ha azt állítjuk, hogy ha más Nemzetből Papok, a' leg felsőbb ranguktól fogva, a' leg alsóbb renden lévőkig viselkedik a' Nemzeti Ruhát, hivatalok' nagyságának meg alatsmitása nélkül; miért nem lehetne azt tselekedni csupán a' Magyar Papoknak, a' közönséges Isteni szolgálatok kívül; midőn p. o. vagy utaznak, vagy ártatlan mulatságban vagynak; főképpen pedig midőn a' Plebános Urak

Urak nagy sárban vagy hévségben Betegekhez mennek. És az illy alkalmatossággal viselhető öltözetnek mustráját akartuk mi az ide zártt Képbén ajánlani. — Némelly *Református* és *Lvangyélikus* Prédikátor Urak már eddig is ditséretes példával mentek elől e' részbeu; hanem fokkal többen ismét tsupán a' Német ruhán kapdostak: mellyet ugyan nem is tulajdoníthat nékik magoknak vétkül, a' ki megfontollya, hogy a' Német ruha tartatott az *Akadémikus*ság meg esmertető jelének; úgy annyira, hogy a' nélkül a' leg érdemesebb Személynek is tsak *Itthon tanúltt* (*Domi Doctus*) vólt a' neve. *Erdélyben* pedig valamire való Ekklesiát se kapott volna ez előtt, — ha vendég haját is nem vitt volna: pedig nem szebb e' 's uem inkább illik e' Egyházi Személynek a' szépen hátra fűsült maga természeti rövid haja, úgy a' mint itt a' Képen szemléltetik: mint akar a' kolbászos haj, akar a' parók, főképpen az olyan parók, melly falu helyeken minden haj porát, ha mi vólt is az előtt rajta, el hullatta; szinéből 's fodrából ki vetkezett. Az illyen Fedél nem hogy ékesllége volna a' Főnek; sőt a' külömben leg szebb 's tellyesebb Fejeket is mint meg annyi *Medusa* Fökké változtattya. — Nem tapasztalás nélkül szóllunk. — *Experto crede Ruperto.*

A' múlt Postán költ Irásunknak némelly Darabjaiban a' vagyon: hogy a' Bútsú járáson *Ferentz Fő Hertzeggel Ferdinánd Fő Hg.* ment. — A' *Ferdinánd* helyett kell olvasni: *Sándor Leopold.* — H. *Kaunitz* azon pompán rend szerént nem szokott jelen lenni; *Laudon* sem vólt öregsége miatt. A' melly Darabokban, az utólsó oldalou *Silésiai* vagyon; kell olvasni: *Salésiai*; úgy nevezetnek azon Apázták Fundálójokról Sz. *Sáles* *Ferentz Genevai Püspökről*, a' ki 1628-ban hólt meg.

Költ *Bétsben*, Júniusnak 8-dik napján. 1790.